

Geachte Mijnheer Dekker,

Naar aanleiding van de internet consultatie m.b.t. het wetvoorstel adviesrecht bij schuldenbewind nodig ik u uit een keer onze Stichting te bezoeken zodat u ziet hoe beschermingsbewind en inkomensbeheer in de praktijk wordt gebracht waarbij strenge eisen gehandhaafd worden door de BPBI, CBM en de accountant en daarnaast geef ik u het volgende in overweging.

Mijn Inleiding:

Om te beginnen wil ik een korte beeldvorming meegeven van onze Stichting. Wij zijn een stichting welke ontstaan is vanuit de zorg. De medewerkers welke in dienst zijn van onze Stichting zijn soms wel 40 jaar in dienst waardoor er de nodige kennis op het vlak van beschermingsbewind in huis is. Onze Stichting beperkt zich tot een bepaalde doelgroep. Dit wil zeggen dat onze Stichting in principe alleen beschermingsbewind uitvoert, dat wil zeggen geen specifieke schuldenbewind. Dat wil overigens niet zeggen dat een cliënt welke onder deze gronden onderwind gesteld is of dient te worden geen schulden kan hebben. Het kan namelijk voorkomen dat vanwege de psyche de schulden zijn ontstaan.

Diversen onderzoeksresultaten waaronder die van bureau Bartels wijzen uit dat een hoog percentage van de onder bewind gestelde terecht en langdurig in beschermingsbewind zit. Dit lijkt mij een juiste constatering wanneer we de doelgroep van onze Stichting onder de loep nemen.

Waar u mij kwijt raakt is waarom u gebaseerd op deze onderzoekcijfers de instroom zou willen terugdringen. Ik denk dat hiermee juist een veel groter probleem ontstaat.

Mijn visie over de ontstaansgeschiedenis schuldenbewind:

Beschermingsbewind is in het beginsel bedoeld voor cliënten met vermogen welke niet in staat zijn hun eigen financiën te behartigen. Van oudsher waren dit cliënten welke over het algemeen intramuraal zorg ontvingen en welke binnen de muren van de psychiatrische instellingen en binnen de muren van de geestelijke gehandicapten zorg woonden. Tegenwoordig ook wel cliënten met psychosociale problemen of cliënten met een verstandelijke beperking genoemd. Tot dat er een prachtige beweging kwam binnen onze maatschappij welke het voor een groot deel van deze cliënten mogelijk maakte om semimuraal (woonvoorziening) of extramuraal (zelfstandig) te gaan wonen. Het feit dat cliënten soms wel in een andere woonvorm gedijen wil niet zeggen dat de vraag naar zorg komt te vervallen. In de praktijk is er met deze verschuiving van zorg ook een doelgroep ontstaan welke tussen de wal en het schip valt dit blijkt uit het feit dat er steeds meer verwarde mensen op straat terecht komen.

Bij het ontstaan van de beweging naar extramurale zorg is er niet namelijk niet altijd goed nagedacht over de financiële zorg. Er is vaak nagelaten hierin preventief te werk te gaan. Hierdoor ontstonden er ook bij deze doelgroep schulden waardoor uithuiszettingen niet altijd voorkomen konden worden. Vaak had dit te maken omdat deze cliënten een terugslag kregen in hun psyché hierbij te denken aan bijvoorbeeld een manische depressie waarbij exorbitant koopgedrag om de hoek kwam kijken of een psychose waardoor de post bleef liggen maar er

kan sprake zijn van een laag verstandelijke beperking welke financiële onkunde met zich meebrengt of waardoor er financieel misbruik gemaakt werd van deze doelgroep. U begrijpt dat deze doelgroep verschilt van de doelgroep welke het tijdelijk niet kan omdat er bijvoorbeeld een scheiding, ontslag of overlijden een leven op zijn kop heeft gezet. Voor beide doelgroepen geldt wel dat zij door de strenge selectie van de schuldhulpverlening in combinatie met de krappe budgetten voor schuldhulpverlening in relatie tot de transitie van de verzorgingsstaat naar de participatiesamenleving waarbij de landelijke overheid de verantwoording van deze transitie bij de gemeentes heeft gelegd of geweigerd werd aan de poort van de schulddienstverlening of dat de schulddienstverlening faalde omdat de procedures de ingewikkeld waren.

Daarnaast heeft onze wetgever het ook nog eens toegestaan voor een aantal “semi” overheidsinstellingen om zonder tussenkomst van een rechter beslag te leggen op het inkomen e/o voorliggende voorziening van een cliënt. Een wetgeving welke met alle goede bedoelingen meer schade heeft aangericht dan de zaken heeft opgelost. Cliënten raakte hierdoor alleen maar meer in de schulden en stabiliseren van de inkomsten werd bijna een mission impossible. Vanuit deze 2 significante factoren is het schulden bewind ontstaan. Het falende systeem van de wet- en regelgeving m.b.t. de schuldenproblematiek.

Initiatieven:

Prachtige initiatieven om alle problematiek op te lossen zijn ontstaan. Waarbij in de praktijk het samenwerken met de bewindvoerders in de praktijk verreweg nog de meest efficiënte oplossing is. Ik vind het bijzonder dat ik deze oplossing niet in uw voorstel terug ziet komen. Andere initiatieven welke door de gemeente zijn opgetuigd hebben tot nu toe zijn vruchten niet mogen afwerpen. (Deventer is terug gefloten, Groningen is inmiddels een andere weg in geslagen).

De weg naar oplossing:

Ik kan mij daarom niet aan de gedachten onttrekken dat dit wetvoorstel vooral het belangen van de gemeente dient en niet die van de burger en diens (financiële) hulpverleners. Deels begrijp ik dit. Immers is het helder welke kosten beschermingsbewind met zich meebrengt en door de explosieve groei van deze maatregel is dit een behoorlijke aanslag op ons gemeenschapsgeld. Anderzijds onbegrijpelijk omdat juist de explosieve groei onder andere is ontstaan door een falende wet- en regelgeving bij schulden. Bouwen we dan niet om disfunctioneren van een systeem heen i.p.v. dat we naar oplossingen zoeken?

Waaraan ook voorbij gegaan wordt is aan het feit dat er in het voorstel niet wordt ingezoomd over de kosten voor deze eventuele alternatieve dienstverlening. Ik lees niets terug over wat deze alternatieve dienstverlening kost en ik lees ook niet terug of de cliënten hiermee voldoende beschermt zijn. Ik lees wel tussen de regels door dat door dat deze kosten niet uit de bijzondere bijstand “pot” worden. Ik neem aan dat de gemeente zijn of haar medewerkers moet betalen om deze alternatieve diensten op professioneel wijze aan te kunnen bieden met de eisen welke ook gesteld worden aan een beschermingsbewindvoerder en dat er geen sprake is van vrijblijvend vrijwilligerswerk. De gemeente kan wanneer het voorstel zoals hij er nu ligt

concreet wordt in eerste instantie zeggen dat er minder aanspraak gemaakt is op de "pot" bijzondere bijstand wat ongetwijfeld voor een prachtige score zorgdraagt. Echter na mijn inziens wordt de "pot" verschoven en kan er, zonder dat de kosten voor de alternatieve dienstverlening door de gemeente inzichtelijk zijn gemaakt, nog niet gesteld worden dat dit werkelijk tot een bezuiniging van welke "pot" dan ook zal leiden. Wederom kan ik mij daarom niet aan de gedachten onttrekken dat dit voorstel niet in het belang is van deze kwetsbare doelgroep maar het belang van de gemeente dient.

Uw voorstel:

In uw voorstel gaat de gemeente bepalen ofwel zijn eigen vleeswaren keuren. We halen daarmee de keuze vrijheid van de cliënt weg.

Doordat de kosten van de alternatieve hulpverlening nog niet bekend zijn vind ik dat voorstel nogal kort door de bocht. De kosten voor deze dienstverlening zijn "verstopt" wat leidt tot oneigenlijke concurrentie. Wie zegt (of kan stellen) wat dit onze maatschappij oplevert? Wie zegt dat de cliënt hiermee voldoende is beschermt? Wie monitort de kwaliteit? Diezelfde slager die ook zijn vleeswaren keurt? Diezelfde slager die deels de veroorzaker is van de problemen? Ik ben na bijna 30 jaar in het vak natuurlijk een leek. Ik heb gelukkig over het algemeen positieve ervaringen met de gemeentes en successen behaald in de samenwerking. Mijn input voor deze consultatie komt wellicht over als een hekenjacht. Dit is absoluut niet de intentie. Het is meer dat ik een bewustwording teweeg wil brengen en aan wil kaarten dat het voorstel naar mijn inzien (nog) geen haalbare kaart is welke een oplossing zal bieden.

Ik kan me niet voorstellen dat de gemeente op een adequate wijze kan beoordelen. Hiermee doet u onrecht aan de cliënt en aan diens zorgverlener die geconstateerd hebben dat een beschermingsmaatregel recht doet aan de situatie van deze cliënt. Na de aanvraag buigt een professioneel bewindvoerder welke aan de strenge eisen van de wetgeving voldoet samen met Meester in de rechten zich over de aanvraag. Waardoor er een onafhankelijke beoordeling ontstaat? Twijfelt u aan het oordeel en het inschattingsvermogen van de rechter? Twijfelt u aan de inschatting van de zorgverlener en diens cliënt welke de dagelijkse praktijk onder ogen zien? Acht u de gemeente welke vaak ook de uitkering verschaft, heffingen in rekening brengt, de schuldhulpverlener/bewindvoerder en de maatschappelijk "werker" is beter in staat onafhankelijk te oordelen door deze de pet van poortwachter te verschaffen?

Vindt u niet dat u hiermee de cliënt zijn keuze vrijheid afneemt? Vindt u niet dat u hiermee het oordeel zorgverlener en de kantonrechter te niet doet? Vindt u niet dat doordat de kosten welke hiermee gemoeid zijn nogal vaag zijn?

Ik zie overigens wel dat u dat ondervangen heeft door in het voorstel een passage op te nemen waarmee u voorkomt dat de cliënt/burger, zonder tussenkomst van het kanton, bezwaar kan maken. Gelukkig kan deze cliënt wel gebruik maken van een advocaat en bestaat er een voorliggende voorziening de "pot" bijzondere bijstand. Ik vermoed alleen dat de gemeente deze cliënt niet zal helpen met deze procedure of denkt u wel?

Al met al een na mijn inziens rammelend voorstel.

Mijn advies:

Maak een voorstel welke een onderscheid maakt in beschermingsbewind met schulden en schuldenbewind. Beschermingsbewind is bedoeld voor cliënten welke vanwege een laag verstandelijke beperking of omwille van psychosociale problemen niet in staat zijn om hun financiële huishouding naar behoren te beheren. Bij beschermingsbewind met schulden zijn de schulden veelal ontstaan vanuit hun verstandelijke beperkingen. Laat de gemeente voor deze doelgroep de samenwerking opzoeken met de reeds bestaande en gekwalificeerde professionele (financiële) zorgverleners. Vertrouw de rechtbank in zijn oordeel bij de aanvraag beschermingsbewind. Hierbij zou het enorm helpen wanneer niet de gemeente het beleid bepaald maar de overheid. Het is te verwarrend voor de burger en diens hulpverlener dat elke gemeente weer zijn eigen regels en voorwaarde op de toegang en voor de procedure schuldhelpverlening er op na houdt. Wanneer de MSNP dan dreigt te falen omdat er een dwarsliggende schuldeiser is laten we dan niet schromen de gang naar de WSNP te bewandelen zodat de daarna aangestelde WSNP bewindvoerder samen met de beschermingsbewindvoerder, de cliënt en de zorgverleners het e.e.a. alsnog tot een succesvol einde kunnen brengen. Maak daarna vervolgens niet de cruciale fout dat na het verkrijgen van de schone lei het beschermingsbewind ook opgeheven kan worden want dan komen we in een vicieuze cirkel bij deze doelgroep.

Dan blijft er een klein percentage schuldenbewind over waarbij de schulden om andere redenen zijn ontstaan en wanneer de overheid zorgt dat deze goed bedient kunnen worden door de gemeente aangevuld met de voorzieningen welke daar voor bedoeld is de MSNP. Waarbij ook geldt wanneer de MSNP dan dreigt te falen omdat er een dwarsliggende schuldeiser is dat we ook dan niet schromen de gang naar de WSNP te bewandelen. Zodat de gemeente de cliënt kan overdragen aan de WSNP bewindvoerder welke dan samen met de cliënt de taak heeft het traject alsnog tot een goed einde te brengen.

Laten we stoppen om vanuit de "semi" overheid beslag te leggen op inkomensstromen zonder tussenkomst van een rechter zodat het stabiliseren van het inkomen sneller gaat.

Tot zover mijn advies over de reeds bestaande schuldenaren.

Laten we dan ook voor de toekomst meer preventief te werk gaan en per individu voorafgaand aan het ontstaan van schulden gezamenlijk met de (financiële) zorgverleners en gemeente onderzoeken of er een extra bescherming nodig is in de vorm van inkomensbeheer of beschermingsbewind wanneer er sprake is van een psychische (LVB) of psychiatrische (b.v. "manische" depressie, schizofrenie en psychoses) stoornis. Daarnaast ook onderzoek verrichten naar de baten van beschermingsbewind en inkomensbeheer.

Laten we tot slot kijken als er een extra bescherming in de vorm van inkomensbeheer of beschermingsbewind (al dan niet met schulden) bij psychische (LVB) of psychiatrische gronden stoornis nodig is of deze nog wel bekostigd moet worden uit de "pot" bijzondere bijstand of dat we deze meer passend maken en deze gaan bekostigen vanuit bijvoorbeeld de WMO of in geval van beschermingsbewind (al dan niet met schulden) misschien zelfs wel vanuit de rechtsbijstand.